

Utbildningskontoret
Socialkontoret
Klas Lind
Carolin Meijer Larsson

2017-03-06

Dnr BOU 2017-97
Dnr SN 2016-156

Barn- och ungdomsnämnden
Socialnämnden

Utveckling av arbetet med elever som är familjehemsplacerade

Förslag till barn- och ungdomsnämndens beslut

1. Arbetet med familjehemsplacerade barn utifrån metoden Skolfam genomförs från och med höstterminen 2017.
2. Utformningen av Skolfam sker enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Förslag till socialnämndens beslut

1. Arbetet med familjehemsplacerade barn utifrån metoden Skolfam genomförs från och med höstterminen 2017.
2. Utformningen av Skolfam sker enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Ärende

Socialförvaltningen och utbildningskontoret fick i november 2016 i uppdrag att gemensamt utforma ett förslag till organisation för arbetet med familjehemsplacerade barn med utgångspunkt i metoden Skolfam. Målgruppen är barn från förskoleklass t.o.m. årskurs sju, vars placering förväntas bli långvarig. Skolfam bygger på principen om samverkan mellan skolan och socialtjänsten för att förebygga misslyckanden i skolan. En psykolog och specialpedagog rekryteras för att tillsammans med familjehemmets socialsekreterare genomföra individuella kartläggningar av elevens förutsättningar att klara skolan.

Barn- och ungdomsnämnden och socialnämnden startar tillsammans ett Skolfam-team till skolstarten höstterminen 2017. Därefter planeras för två team fr.o.m. vårterminen 2018. Teamens fysiska placering blir på socialförvaltningen, arbetsgruppen Uppföljning familjehem. Den nära arbetsledningen för hela teamet utförs på socialförvaltningen. En särskild styrgrupp bildas med representanter från socialförvaltning och utbildningsförvaltning. Styrgruppens huvuduppdrag är att leda och följa arbetet och initiera hur en fortsättning ska ske. När det gäller den planerade utökningen för 2018 återkommer förvaltningarna med ett gemensamt äskande

inför budgetarbetet i samband med en utökad satsning på förebyggande insatser för barn och unga.

Beslutsunderlag:

Utveckling av arbetet med elever som är familjehemsplacerade.docx

Bakgrund

I tjänsteskrivelse 2016-11-07 redovisas bakgrunden till varför det behövs extra stöd till placerade barns skolgång. Forskning visar att familjehemsplacerade barn lämnar skolan med betydligt sämre betyg och i lägre grad behöriga till gymnasieskolan än sina jämnåriga. Det i sin tur resulterar i kraftig förhöjda risker för fysisk och psykisk ohälsa, missbruk, kriminalitet och arbetslöshet. En stor del av de familjehemsplacerade byter av olika anledningar placeringsform mellan familjehem och HVB, vilket leder till bristande kontinuitet under uppväxten och ytterligare svårigheter att prestera i skolan. Placerade barns skolgång behöver stärkas för att öka deras förutsättningar till goda framtidsutsikter. För detta krävs en välutvecklad samverkan mellan skola och socialtjänst. Skolfam är ett vedertaget arbetssätt för att stärka skolresultat i grundskolan för barn placerade i familjehem.

SKOLFAM

Skolfam är en manualbaserad arbetsmodell som startade i Helsingborg 2005. De goda resultaten medförde att modellen permanentades 2009 och har efterhand spridits till allt fler av Sveriges kommuner. I mars 2016 tillämpades modellen i 26 kommuner. Målgruppen är barn i åldrarna 6-14 år, från förskoleklass t.o.m. årskurs sju, vars placering förväntas bli långvarig. Skolfam bygger på principen om samverkan mellan skolan och socialtjänsten för att förebygga misslyckanden i skolan. En psykolog och specialpedagog rekryteras för att tillsammans med familjehemmets socialsekreterare genomföra individuella kartläggningar av elevens förutsättningar att klara skolan. Kartläggningen utgör sedan grund för en plan som skapas av skolpersonalen, familjehemmet och Skolfam-teamet tillsammans. Resultaten följs upp regelbundet och uppföljningarna resulterar i att de individuella resultaten kan mätas. Efter de första två åren fortsätter barnens skolgång att följas fram till grundskolans slut, med det övergripande målet att eleverna ska ha behörighet till gymnasieskolan.

ERFARENHETER AV SKOLFAM

Det finns flera utvärderingar av Skolfam från olika kommuner, samtliga positiva. För att ta del av färsk erfarenheter bland annat om hur Skolfam kan organiseras, har kontakter tagits med Skolfam-verksamheter i flera andra kommuner. Dessa kommuner är Göteborg, Gävle, Helsingborg, Norrköping och Stockholm.

I en ny rapport från Socialstyrelsen ”Effektutvärdering av arbetsmodellen Skolfam bland familjehemsplacerade barn i Sverige” konstateras det: ”Trots få signifikanta förbättringar av Skolfam i förhållande till studiens utfall finns anledning att vara optimistisk när det gäller framtidsutsikterna för de barn som fått insatser enligt modellen. Resultaten pekar mot att Skolfam medför små förbättringar när det gäller perceptuell förmåga, allmän kognitiv förmåga och läsförmåga, samt att Skolfam fungerar som en skyddsfaktor mot negativ utveckling, jämfört med ordinarie kommunalt stöd bland familjehemsplacerade barn i Sverige. Detta gäller oavsett kön och modersmål hos det enskilda barnet.

Att Skolfam inbegriper ett långvarigt och strukturellt stöd till familjehemsplacerade barn med syfte att främja välmående och skolprestation motiverar att Skolfam-verksamheten bör fortsätta bedrivas. Rekommendationer är att Skolfam kontinuerligt utvärderas för att säkerställa kvaliteten i arbetet och att verksamheten utvärderas under längre tidsperioder än två år för att undersöka långtidseffekter.”

Erfarenheter visar också att Skolfam på sikt är kostnadsdämpande för kommunala kostnader. Skolfam förväntas bidra till att fler familjehemsplacerade barn ges bättre förutsättningar att klara sin skolgång, uppnå måluppfyllelsen, bli behöriga till gymnasieskolan och påbörja ett nationellt program. Satsningen förväntas också bidra till att färre familjehemsplacerade barn behöver omplaceras från familjehem till HVB, bli beroende av stöd från socialtjänstens öppenvård och/eller av försörjningsstöd. Målsättningen är att satsningen även ska bidra till förbättrad samverkan mellan skola och socialtjänst.

FÖRSLAG TILL SKOLFAMS UTFORMNING I LINKÖPING

Målgrupp

Skolfam föreslås att omfatta de barn som Linköpings socialförvaltning har placerat i familjehem, oavsett i vilken kommun familjehemmet ligger. För närvarande är det sammanlagt 43 barn inom aktuell åldersgrupp varav 18 inom kommunen och 25 utanför kommunen. Antalet barn i familjehem har de senaste åren varit relativt konstant. De barn som är placerade utanför kommunen är till övervägande del placerade i familjehem inom Östergötlands län. Det finns även barn som är placerade av andra kommuners socialtjänst i familjehem inom Linköpings kommun. Linköpings kommun ansvarar för skolgången i Linköping men det är den placerande kommunens socialtjänst som ansvarar inom det sociala området. I några fall använder den placerande kommunen Skolfam-konceptet.

Organisation och ansvarsfördelning

Barn- och ungdomsnämnden och socialnämnden startar tillsammans ett Skolfam-team till skolstarten höstterminen 2017. Därefter planeras för två team fr.o.m. vårterminen 2018. Psykologen i det första teamet anställs inom utbildningsförvaltningen. Socialsekreterare och specialpedagog i det första teamet anställs hos socialförvaltningen. Teamens fysiska placering blir på socialförvaltningen, arbetsgruppen Uppföljning familjehem.

Det formella chefskapet för psykologen blir inom bildning/elevhälsan, för socialsekreteraren och specialpedagogen blir det formella chefskapet socialförvaltningens grupp Uppföljning Familjehem. Den nära arbetsledningen för hela teamet utförs på socialförvaltningen.

En särskild styrgrupp bildas med representanter från socialförvaltning och utbildningsförvaltning. Styrgruppens huvuduppdrag är att leda och följa arbetet och initiera hur en fortsättning ska ske.

Ett av målen i Skolfams manual och ramverk är att etablera en god relation med samtliga aktörer kring barnen. Arbetet med de familjehemsplacerade barnen ska koordineras med elevhälsan och med skolornas specialpedagogiska stöd. Ett samarbete ska finnas till det arbete som idag pågår gällande HVB-placerade barn och ungdomar.

Kompetensutveckling

När det gäller Skolfam-teamens kompetensutveckling så kan det ske på olika sätt. Konsultativa teamet erbjuder workshops som Skolfam-teamen kan ta del av, likaväl som teamen kan presentera Skolfam-modellen. Teamen kan få fortbildning tillsammans med andra verksamheter inom utbildnings- och socialförvaltningen, exempelvis via Språkpedagogiskt centrum och Skoldatateket i kommunen. Skolfam som organisation har även egna konferenser och utbildning för sina medlemmar, nationellt och regionalt. En av styrgruppens uppgifter är att bevaka Skolfam-teamets kompetensbehov.

Ekonomiska konsekvenser

Resursbehov och finansiering 2017:

Kostnadspost	Beräknad kostnad 2017	Finansiering
1 psykolog	325 tkr	Barn- och ungdomsnämnden
1 specialpedagog	295 tkr	Socialnämnden
1 socialsekreterare	325 tkr	Socialnämnden
Övriga kostnader, material, resor, kompetensutveckling	25 tkr	Socialnämnden

För 2017 sker finansiering inom respektive nämnds budget. Statsbidrag söks för personalförstärkning inom elevhälsan för psykolog och specialpedagog som kan bli en medfinansiering förutsatt att statsbidrag beviljas.

När det gäller den planerade utökningen för 2018 återkommer förvaltningarna med ett gemensamt äskande inför budgetarbetet, i samband med en utökad satsning på förebyggande insatser för barn och unga.

Kommunala mål

Skolfam kommer att bidra bland annat till att stödja de kommunövergripande målen om en kommun med höga kunskapsambitioner och trygga uppväxtvillkor, en kommun där alla kan leva ett hälsosamt och meningsfullt liv samt en sammanhållen kommun med framtidstro och delaktighet. [Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

I socialnämndens måldokument står det bland annat:

- Professionellt bemötande och god tillgänglighet
- Barnperspektivet ska särskilt beaktas inom socialnämndens verksamheter
- Socialnämnden ska säkerställa placerade barns skolgång
- Stärkt samverkan mellan kommunens nämnder och utförarstyrelse samt andra externa aktörer
- Socialnämnden ska erbjuda evidensbaserade insatser inom ramen för budget

Barn- och ungdomsnämndens mål:

- **Maximalt lärande**
Alla barn och elever utmanas i sitt lärande och förväntas nå så långt som möjligt i sin utveckling.
- **Likvärdiga möjligheter**
Samtliga verksamheter ska bidra till att utjämna skilda förutsättningar.
- **Lust och engagemang**
Samtliga barn och elever trivs, bemöts av engagerad personal (ständigt lärande personal) och känner sig delaktiga.

Jämställdhet

Förslaget att genomföra projekt Skolfam berör familjehemsplacerade barn, både pojkar och flickor. Det extra stöd i skolgången som projektet kommer att ge de placerade barnen kan vara särskilt viktigt för pojkar, som generellt sett har lägre prestationer i skolan än flickor. Jämställdheten ligger i konceptet, att samtliga av kommunens familjehemsplacerade barn inom aktuellt åldersspann ska få möjlighet att ingå i Skolfam.

Samråd

Samråd har skett mellan utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen och förslaget har tagits fram gemensamt.

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning av Skolfam ska genomföras löpande med rapport till respektive nämnder i november varje år. Skolfam kan också vara ett lämpligt ämne för ett FoU-projekt eller studentuppsats. Verksamheten kan följas upp med följande målsättning som utgångspunkt:

- De barn som deltar ska ges förbättrade förutsättningar att klara sin skolgång.
- Fler familjehemsplacerade barn ska fullfölja grundskolan och uppnå målen.
- Fler familjehemsplacerade barn ska bli behöriga till gymnasiet, påbörja och fullfölja ett nationellt gymnasieprogram. Riktmärket är att 80 % ska uppnå gymnasiekompetens.
- Fler familjehemsplacerade barn ska påbörja vidare studier eller komma i arbete efter avslutad skolgång.
- Färre familjehemsplacerade barn ska behöva omplaceras från familjehem till HVB.
- Färre familjehemsplacerade barn ska vara beroende av socialtjänstens öppenvård.
- Färre familjehemsplacerade barn ska vara beroende av försörjningsstöd i vuxen ålder.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

Information har givits enligt 19§ MBL.

Länkar

<http://www.skolfam.se/>

Stiftelsen Allmänna Barnhuset, *Skolfam gör skillnad!*

<http://www.allmannabarnhuset.se/2015/09/skolfam-gor-skillnad/>

Göteborgs stads nyhetstidning, *Skolsatsning för barn i familjehem ger goda resultat.*

http://www.vartgoteborg.se/prod/sk/vargotnu.nsf/1/utbildning.skolsatsning_for_barn_i_familjehem_ger_goda_resultat

”Effektutvärdering av arbetsmodellen Skolfam bland familjehemsplacerade barn i Sverige” se länk <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2016/2016-12-7>

Utbildningskontoret

Socialkontoret

Lars Rehnberg

Anita Lhådö

Beslutet skickas till:
Socialkontoret
Skolområdeschefer
Enhetschefer